UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput VIII. De Antiphonariis hymnis, quos adversus Arianos cani Ioannes instituit: & quomodo ejus praedicationibus auctae sunt res Orthodoxorum: Divites vero dolore affecti fuerunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

Visual Library

τοὺς ἤδη προσπεφευγότας· οὐκ εἰς μακρὰν δὲ, ὡς εἰς τὴν βασιλέως γαμετὴν ὑβρίσας ἐπιβουλευθεὶς, πρῶτος αὐτὸς παρέβη τὸν νόμον· καὶ ἀποδρὰς ἐκ τῶν βασιλειῶν, ἱκέτης τὴν ἐκκλησίαν κατέλαβεν· ἡνίκα δὴ λαμπρόν τινα καὶ αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἱερὰν τράπεζαν κειμένου, κατέτεινε λόγον Ἰωάννης· τῶν μὲν ἐν δυνάμει τὴν ὀφρὺν καταπατῶν· τῷ δὲ λαῷ δεικνὺς, ὡς οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων ἐν ταυτῷ μένειν φιλεῖ· οἵ γε μὴν ἀπεχθανόμενοι πρὸς αὐτὸν, καὶ τοῦτο διέβαλλον, ὡς ἐλεεῖν δέον τὸν περὶ ψυχῆς κινδυνεύοντα, ἤλεγχεν, ἐπεμβαίνων ταῖς αὐτοῦ συμφοραῖς· ἀλλ' Εὐτρόπιος μὲν, τῆς ἀσεβοῦς ταύτης ἐπιχειρήσεως ἀνέπλησε τὴν δίκην, τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεὶς· καὶ ὁ τεθεὶς νόμος, ἄρδην ἐκ τῶν δημοσίων ὑπομνημάτων ἠφανίσθη· ἡ δὲ ἐκκλησία εὖ μάλα διέπρεπεν, ὡς τοῦ Θεοῦ τιμωροῦ γινομένου ἐν τάχει τῶν κατ' αὐτῆς ἀδικημάτων· καὶ ταῖς περὶ τὸ θεῖον θεραπείαις ἐπεδίδου· προθυμότερόν τε τότε μᾶλλον ὁ Κωνσταντινουπόλεως λαὸς τοῖς ἑωθινοῖς καὶ νυκτερινοῖς ὕμνοις ἐχρῆτο, κατὰ πρόφασιν τοιάνδε.

A confugiſſent, expelli jubebantur. Nec multo poſt calumnia appetitus, quaſi Imperatoris conjugem contumelia affeciſſet, primus ipſe legem tranſgreſſus eſt: & ex palatio ſeſe proripiens, ſupplex ad Eccleſiam confugit. Quo quidem tempore Joannes in illum ſub ſacra menſa jacentem, eleganti quadam oratione invectus eſt: tum potentium hominum ſupercilium deprimens; tum populo oſtendens, nihil eſſe in rebus humanis, quod eodem in ſtatu diu permanere poſſit. Hi ergo qui Joanni infenſi erant, hoc illius factum criminati ſunt, B quod cum ejus vicem miſerari debuiſſet, qui de capite periclitabatur, eum reprehenderat, inſultans adverſæ illius fortunæ. Sed Eutropius quidem, impii conatus ſui meritas pœnas perſolvit, capite truncatus: & lex quæ promulgata fuerat, ex monumentis publicis penitus ſublata eſt. Eccleſia vero magnopere florebat, cum Deus injurias ei illatas celeriter ultus fuiſſet, & in cultu divini numinis amplius proficiebat. Sed & populus Conſtantinopolitanus, matutinis ac nocturnis hymnis exinde promptius uti cœpit hanc ob cauſam.

C

Κεφ. η'.

Περὶ τῶν ἀντιφώνων ᾠδῶν πρὸς Ἀρειανοὺς Ἰωάννου· καὶ ὡς τῆς διδασκαλίας Ἰωάννου τὰ τῶν ὀρθοδόξων μᾶλλον ἐπεδίδου· ἤσχαλλον δὲ οἱ πλουτοῦντες.

Ἐπεὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς Ἀρείου αἱρέσεως, ἀφαιρεθέντες τῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῆς Θεοδοσίου βασιλείας, πρὸ τῶν τειχῶν ἐκκλησίαζον, νύκτωρ πρότερον ἐν ταῖς δημοσίαις στοαῖς συνελέγοντο· καὶ εἰς συστήματα μεριζόμενοι, κατὰ τὸν τῶν ἀντιφώνων τρόπον ἔψαλλον, ἀκροτελεύτια συντιθέντες πρὸς τὴν αὐτῶν δόξαν πεποιημένα· ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ταῦτα δημοσίᾳ ψάλλοντες, εἰς οὓς τόπους ἀπῄεσαν, ἔνθα καὶ ἐκκλησίαζον· ἐποίουν δὲ ὧδε ἐν ταῖς ἐπισήμοις ἑορταῖς, καὶ τῇ πρώτῃ καὶ τελευταίᾳ τῆς ἑβδομάδος ἡμέρᾳ· τελευτῶντες δὲ, καὶ πρὸς ἔριν τὰς ᾠδὰς προσετίθεσαν· ποῦ εἰσιν οἱ λέγοντες τὰ τρία μίαν δύναμιν, καὶ ἕτερα τοιάδε τοῖς ὕμνοις ἀναμιγνύντες· δείσας δὲ Ἰωάννης, μή τινες τούτοις ὑπαχθῶσι τῶν ἀπ'

Caput VIII.

De Antiphonariis hymnis, quos adverſus Arianos cani Ioannes inſtituit: & quomodo ejus prædicationibus aucta ſunt res Orthodoxorum: Divites vero dolore affecti fuerunt.

NAm cum Ariani, quibus regnante Theodoſio ademptæ fuerant Eccleſiæ Conſtantinopoli, extra urbis mœnia conventus Eccleſiaſticos agerent, noctu in publicis porticibus primum congregabantur. Et in cœtus diviſi, antiphonatim pſallebant, clauſulas quaſ-
D dam juxta ipſorum dogma compoſitas adjicientes. Prima autem luce, eadem publice canentes, pergebant ad loca in quibus collectas celebrabant. Atque id facere conſueverant in celebrioribus quibuſque feſtivitatibus, & primo ac ſeptimo cujuſque hebdomadis die. Tandem vero cantica quoque adjecerunt, quæ ad rixam & contentionem ſpectarent. Ubinam ſunt, qui tres dicunt eſſe unicam potentiam? & alia ejuſmodi hymnis ſuis intermiſcentes. Joannes itaque veritus, ne quis ex Eccleſia ſua

per hæc in fraudem induceretur, plebem quæ ſub ipſo erat, ut ſimiliter pſalleret incitavit. Qui brevi tempore illuſtriores facti, Arianos & multitudine & apparatus ſplendore longe ſuperarunt. Nam & crucum argentea ſigna, præcedentibus cereis, eos anteibant: & Eunuchus Imperatricis huic rei præpoſitus erat, qui idoneum ad hæc ſumptum & hymnos ad canendum præpararet. Hinc Ariani ſeu invidia moti, ſeu vindictæ cupiditate, Catholicos pugna adorti ſunt. Ac nonnulli quidem ex utraque parte ceciderunt. Briſo vero, id enim nomen erat Imperatricis cubiculario, ſaxo in fronte percuſſus eſt. Qua re Imperator commotus, hujuſmodi Arianorum conventus deinceps inhibuit. Catholici vero, cùm ex hujuſmodi cauſa hymnos eo quo diximus modo canere cœpiſſent, in hunc uſque diem ita perſeverarunt. Ex his rebus, & ex Eccleſiaſticis concionibus, populi quidem benevolentia erga Ioannem indies augebatur. Potentium autem hominum & clericorum odium in eum gliſcebat, ex loquendi libertate, quâ adverſus eos utebatur. Hos enim ille quoties injuſte agentes viderat, reprehendebat. Illos vero opibus & impietate, & fœdis voluptatibus corruptos, ad virtutem revocabat.

A αὐτῶν ἐκκλησιαζόντων, ἐπὶ τὸν ἴσον τρόπον τῆς ψαλμῳδίας τὸν αὐτοῦ λαὸν προὐτρέπει· ἐν ὀλίγῳ δὲ ἐπισημότεροι γενόμενοι, τοὺς ἀπὸ τῆς ἐναντίας αἱρέσεως ὑπερέβαλλον τῷ πλήθει καὶ τῇ παρασκευῇ· καὶ γὰρ δὴ καὶ σταυρῶν ἀργυρᾶ σημεῖα ὑπὸ κηροῖς ἡμμένοις προηγεῖτο αὐτῶν· καὶ εὐνοῦχος τῆς βασιλέως γαμετῆς ἐπὶ τοῦτο τέτακτο, τὴν περὶ ταῦτα δαπάνην καὶ τοὺς ὕμνους παρασκευάζων· ἐντεῦθεν δὲ ἢ ζηλοτυπήσαντες οἱ ἀπὸ τῆς Ἀρείου αἱρέσεως, ἢ ἀμυνόμενοι τοῖς ἀπὸ τῆς καθόλου ἐκκλησίας, εἰς μά- B χην κατέστησαν· καὶ κλείνονταί τινες ἑκατέρωθεν· ὁ δὲ Βρίσων, τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ βασιλικῷ εὐνούχῳ, λίθῳ κατὰ τοῦ μετώπου βάλλεται· κινηθεὶς δὲ πρὸς ὀργὴν ὁ βασιλεὺς, ἔπαυσε τῶν ἀπὸ τῆς Ἀρείου αἱρέσεως τὰς τοιαύτας συνόδους· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς καθολικῆς, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε τὸν εἰρημένον τρόπον ὑμνεῖν ἀρξάμενοι, καὶ εἰσέτι νῦν οὕτω διέμειναν· Ἰωάννης δὲ ἐκ τούτων, καὶ τῶν ἐπ' ἐκκλησίας λόγων, πρὸς μὲν τὸν δῆμον ἐπεδίδου τὸ φίλτρον· μῖσος δὲ πρὸς τοὺς δυναμένους καὶ τοὺς κληρικοὺς ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν παρρησίας· τοὺς μὲν γὰρ ἀδικοῦντας ὁρῶν, ἤλεγχε· τοὺς δὲ πλούτῳ, καὶ ἀσεβείᾳ, καὶ ἡδοναῖς ἀσέμνοις διεφθαρμένους, ἀνῆγε πρὸς C ἀρετήν.

Caput IX.

De Serapione Archidiacono, & de ſancta Olympiade: & quomodo quidā egregij viri Ioannem contumelioſe inſectati ſint, ſævum & violentum appellantes.

Odium porro Clericorum adverſus illum auxit Serapion, quem ipſe Archidiaconum conſtituerat; homo Ægyptius, promptus ad iracundiam, ad contumeliam paratus. Acceſſerunt quoque exhortationes ab eo factæ ad Olympiadem. Hanc enim, cum nobiliſſimo genere orta eſſet, quamvis juvenili ætate viduam, tamen quia juxta leges Eccleſiaſticas egregie philoſophabatur, Nectarius Diaconiſſam ordinaverat. Joannes vero cum eam facultates ſuas petentibus erogare cerneret, & reliqua quidem inſuper habere: omnem autem curam Divinis rebus impendere: equidem, inquit, ſtudium tuum laudo. Verum qui perfectæ ſecundum

Κεφ. θ.

Περὶ Σεραπίωνος τοῦ ἀρχιδιακόνου, καὶ τῆς ἁγίας Ὀλυμπιάδος· καὶ ὥς τινες ὕβρεις ἐκ τῶν λογάδων κατὰ τοῦ Ἰωάννου ἐφέροντο σκαιὸν καὶ θυμώδη ἀποκαλοῦντες.

Ηὔξησε δὲ αὐτῷ τὴν πρὸς τοὺς κληρικοὺς ἀπέχθειαν Σεραπίων, ὃν ἀρχιδιάκονον αὐτοῦ κατέστησεν· ἀνὴρ Αἰγύπτιος, ταχὺς εἰς ὀργὴν, εἰς ὕβριν ἕτοιμος· οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ αἱ D πρὸς Ὀλυμπιάδα συμβουλαί· ταύτην γὰρ ἐκ γένους ἐπισημοτάτην οὖσαν, καίπερ νέαν χήραν γενομένην, εἰς ἄγαν δὲ φιλοσοφοῦσαν κατὰ τὸν τῆς ἐκκλησίας θεσμὸν, διάκονον ἐχειροτόνησε Νεκτάριος· ἰδὼν δὲ αὐτὴν Ἰωάννης καὶ τοῖς αἰτοῦσι τὴν οὐσίαν προϊεμένην, καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὑπερορῶσαν, μόνα δὲ τὰ θεῖα σπουδάζουσαν, ἐπαινῶ σου, ἔφη, τὴν προαίρεσιν· ἀλλ' οἰκονομικὸν εἶναι δεῖ, τὸν κατ᾽